

UKRAINIAN LABOR NEWS

PRINTED AND PUBLISHED WEEKLY BY THE WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASSOCIATION, LIMITED, A JOINT STOCK COMPANY, INCORPORATED UNDER THE LAWS OF MANITOBA, AT ITS HEAD OFFICE AND PLACE OF BUSINESS, AT THE CORNER OF PRITCHARD AVENUE AND MCGREGOR STREET IN THE CITY OF WINNIPEG, MANITOBA.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

газета для робочого класу — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видає Робітничо-Фармерське Власницьке Товариство, закорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українській Робітничій Ділі, на розі вулиць Пritchard і Mcgregor, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

ГЕТЬМАНЦІ І ПЕТЛЮРІВЦІ В КАНАДІ.

Довго шукали українські політично безпритульні буржуазні наймити в Канаді за такими ідеологічними становищами, на яких вони могли б опертися серед української імміграції. Довго пробували вони всяких шляхів, способів, засобів, підходів, щоб здобути собі серед ній який-такий вплив, і нічого з того не виходило. Наша імміграція кожного разу відкидала їх, за суджучи їхні плани на невдачу.

Положення стало розпучливе, бо українські робітники й фермери почали будувати й будувати свої організації, що охоплювали й охоплюють широкі маси нашої імміграції і утворили таким чином найсильніше серед ній угруповання, що не тільки має свою ясну програму, розуміє свої завдання, знає свою мету, має свій яскравий ідеологічний шлях, але має також неабиякі досягнення. Українське робітництво й фермерство, що належить до цього нашого угруповання, розуміє свої справи і за них бореться, при допомозі своїх організацій. Наше угруповання має таке ясне означення тверде становище у відношенні до справ українського народу в старому краю і події за останні десятиліття не становить жодного викривлення.

Українські політично безпритульні буржуазні наймити у весь час змінювали свої погляди, переконання, ідеали, немов старі, дешеві одяги. Події виявляли брехню їхніх пророцтв і їхнє шарлатанство. Дійшло до того, що мало хто хотів слухати їх, а панська служба вимагала від них яких-небудь результатів. Пани у них теж змінювали: одні відкидали їх, як нездатних до служби, а другі брали на пробу. Але без людей, без якогось такого довіри і впливу, "бізнес" торговлі інтересами українських працюючих падав. Необхідно було створити якісь організації, вкопиритися за якісь ідеологічні напрямки, при допомозі яких можна-б було згуртувати хоч декого і хоч знову на деякий час.

Організувати українських фермерів чи робітників докрути їхніх тугих економічних, політичних, культурних чи інших громадських справ, вони не могли, бо це означало-б робити те саме, що вже роблять самі українські робітничо-фермерські організації; а завдання тих панських наймитів якраз зовсім протилежне: вони мають перешкодити праці цих організацій, робити проти робітничо-фермерських інтересів. Організувати відкриті протиробітничі і протифермерські організації — консервативну чи ліберальну — це було-б зовсім пропаче діло, бо робітники й фермери зразу пізнали-б з ким мають до діла. Залишалося поприбавити щастя підійти до української імміграції релігійно-церковним шляхом зі старокраєвою політикою.

Цєю дорогою помандрував колишній великий радикал, а після провалу з петрушевичівськими бондами в Канаді, найбільший радикальний хулиг, Осип Назарук, що при допомозі гуртка невідповідальних за свої політичні комедії українських інтелігентських осібників та деяких греко-католицьких попів організував в Злучених Державах Гетьманське посміховище "Січ", якому він визначив нездійсненну мету: завести на Україну самодержавний лад, гетьманське єдинодержавство, посадити на гетьманському троні царського генерала Скоропадського і встановити там єдинодержавство католицької церкви. Ці дикі думки невідповідальності за свої вчинки Назарука висміяло навіть українське міщанство в старому краю, але за них ухватилися деякі буржуазні наймити з греко-католицького угруповання в Канаді. Використовуючи греко-католицьку церкву, вони почали проповідувати своє "вірую в православного гетьмана".

Напів-військовий характер "Січ" прищеплено в Канаді до організації "Бойскаутів", щоб обійти закон і не поставити владу у невідоме становище за дозволу творити того роду організацію. Організовано декілька гуртків і організація не поширюється, не заважаючи на підтримку деяких чинників, що зацікавлені у творенні серед української імміграції контрреволюційних організацій, які протиділяють впливам факту існування і великого розвитку Радянської України на тугих українських робітників і фермерів, а також допомагали-б поборювати тугіх робітничий і фермерський рух.

Подібною зовсім дорогою, тільки дещо довшою, пішли й петлюрівці. У петлюрівських верховодах завернигов, що походять майже всі з колишніх анархістських, соціалістських та радикальних осібників, не було своєї церкви, бо-ж всі вони давніше ніякої церкви не визнавали, у ніяку релігію не вірили. Їм довелося організувати свою церкву, як один з останніх засобів згуртування хоч би невеликої громади, з якою можна було-б взятися за політику. Отже організували колишні безбашки православну-автокефальну церкву, зібрали докрути ній-то тут то там гуртки збаламучених їхнім своєрідним патріотизмом фермерів і оце зовсім недавно, при нагоді з'їзду їхніх бурі ім. Грушевського в Едмонтоні та ім. Могилы в Саскатуні оформили свою політичну організацію — Союз Українських Самостійників.

Як "Січ", так і "СУС" є чисто контрреволюційною організацією, що ставить собі за завдання

"збудувати самостійної української держави і зобов'язується працювати для здійснення цього ідеалу через урівняння українських територій від всіх окупантів, як Москви, Польщі, Румунії і Чехословаччини".

Заяви цієї організації ясно, що вона має за мету боротися тільки проти Радянської України, згідно проти її прихильників в Канаді (бо до Рад. України у ній руки за короткі), проти українських робітничих та фермерських інтересів, а за "віддержання класу звязаних з торгівлею і промислом та військ професії".

СУС, зовсім зрозуміло, "стоїть на становищі релігійним" і підтримує православно-автокефальну церкву. Він "осуджує поведінку жидівського народу" та

"завдяє, що їм Симона Петлюра є йому дороге, як їм герої вояки українського народу в його боротьбі за самостійність".

"Завдяє, що Симон Петлюра заслужив собі на найпочесніше місце в історії українського народу поруч таких яскравих світильників, як Богдан Хмельницький, Петро Дорошенко та Іван Мазепа".

СУС у своїй заяві дає більшовиків і Радянську Україну, але ні словом не дає польської шляхти, ні румунських бояр, ні чехо-словацької буржуазії за поневолення і угнітання українського народу. Навпаки, між стрічками заяви цієї петлюрівської організації можна прочитати, що не самостійна Україна її на думці, а боротьба у спілці з ворогами українського трудового народу проти однієї можливої дійсно самостійної України, незалежної від чужих і своїх панів-гнобителів, п'яков-визискувачів, вільної робітничо-селянської України, якою є Радянська Україна.

Січинський виговорив вже давніше те, що чув в секреті від петлюрівців, а чого вони в своїй заяві не говорять. І цьому правда, що петлюрівським верховодам дурням мріється, на випадок війни проти Радянських Республік, організувати в Канаді за польської гроші "петлюрівське військо", що разом з шляхетською Польщею мало-б її руйнувати Радянську Україну, повертати українських робітників та селян у неволю польських, російських, українських та інших поміщиків і фабрикантів.

Звичайно, нема причини ці обі українські контрреволюційні організації дуже серйозно трактувати і не треба перецінювати їхнього значіння. Це переходиші явища, за якими за десяти років і сліду не стане. Їх підтримали ті чинники, яким вони служать, бо хвиля міжнародного політичного напруження вимагала використання хоч би й найнезначніших агентур, хоч і нікчемних агентів. Ім пособляє дехто в Канаді з тим простим розрахунком, що вони передовсім сповінують ролі буржуазних наймитів і агентів поборюючих робітничий і фермерський рух серед української імміграції.

Але розвитком їх нема причини турбуватися, бо розвивається серед українського робітничо-фермерського загалу в Канаді-можуть тільки такі організації, що служать його справам і потребам. А щоб царському генералові Скоропадському, чи якому там безробітному панові Острижніці або Коновальцеві допомогти гетьманом стати і панувати самодержавним нагаєм над трудовим народом України, або щоб польський шляхтич допомогати завойовувати Україну і в панське ярмо своїх братів запрягати, на це між українськими фермерами й робітниками не багато охотників знайдеться. У гетьманців і петлюрівців так і залишаться самі панські наймити й агенти, що по деякому часу будуть примушені шукати нових способів та засобів, щоб надалі дурити світ і зцімлювати людей.

МІСЯЦЬ І ДЕСЯТЬ ЛІТ.

Ми напередодні десятилітнього ювілею Товариства Українських Робітничо-Фармерських Дім. Чи ми до нього готові?

Ми маємо зараз місячну кампанію за сплатою догуг будинку друкарні й школи у Вінніпегу? Чи ми щось в цьому напрямі робимо?

Ці два питання повинні стояти зараз перед всіма відділами ТУРФДім, перед членством наших братніх організацій, в першу чергу тих, що локуються при Українських Робітничих і Фермерських Домах і перед всіма читачами нашої преси. На ці питання треба відповісти ділом, цирою працею в користь сплати догугу, що тяжить на будинковий друкарні й школи у Вінніпегу.

Десятилітній ювілей ТУРФДім також не за горами. До нього також треба готуватися, його треба зробити справжнім робітничим святом у кожній місцевості. Святом не в церковному значінні, але святом завзяті праці в користь своєї великої робітничо-фермерської культурно-освітньої організації.

Чи всюди по місцевостях поформовані вже спільні комітети наших організацій для переведення місячної кампанії в користь сплати догугу друкарні й школи? Де ще не сформовані, там їх треба негайно сформувати й заставити до праці. Найкраще буде, коли ті комітети будуть вже зараз і ювілейними комітетами і вільно будуть підготовлені ювілейного свята ТУРФДім. Ми повинні докласти всіх сил для того, щоб в цей місяць не тільки усунути певний догуг з будинку друкарні й школи у Вінніпегу, але й щоб одночасно збільшити членство Товариства Українських Робітничо-Фармерських Дім. Тому потрібно в цей місяць кампанії, як також і в час святкування десятилітнього ювілею ТУРФДім ставити справу так, що хто в цьому місяці сплатить п'ять доларів на сплату догугу друкарні й школи В.О.К. у Вінніпегу, той за ці п'ять доларів, якщо бажає, і якщо годиться із статуту ТУРФДім, може стати його членом. Хто стане членом ТУРФДім в місяці від 15. лютого до 15. березня і в час святкування десятилітнього ювілею — того вступна вкладка повинна бути обертена на сплату догугу друкарні й школи у Вінніпегу.

Кожний свідомий робітник і робітниця, кожний фермер і фермерка повинні віддати частину своєї праці в користь сплати догугу будинку друкарні й школи ТУРФДім. Коли кожний з нас складе свою цю жертву й збере ще до того ж жертву від другого робітника або фермера, то цим багатом допоможе сплати догугу своєї робітничо-фермерської інституції. Нас є велика організація робітничо-фермерська громада. Наша організація завоювала собі велику симпатію і довіряють українських працюючих мас в Канаді. В день десятилітніх роковин треба це довіряти трудових мас ще більше зміцнити та поширити, пояснюючи їм, яку велику й корисну працю перевела наша організація за 10 літ свого існування.

За пару тижнів ми переступимо поріг першого десятиріччя життя Товариства Українських Робітничо-Фармерських Дім і вступимо в друге десятиріччя. Вступим же ми в друге десятиріччя з високо-піднесеною головою, з новою енергією до праці, з новим завзяттям! Своєю власною працею, своїм прикладом поведінки за собою й тих, які нім же не в організації! Свою роботу по догугу будинку друкарні й школи. Вдармо солідарно на цей один фронт, а проломивши цю першу ворожу нам позицію, — ми спільним фронтом поведемо атаку на другу позицію.

Берімся за виконання клячів, які видвинув до десятилітнього ювілею ТУРФДім його Центральний Виконавчий Комітет! Всіх клячів нараз ми в житті не переведемо. Коли будемо переводити м'язову, з примусу — то не переведемо їх в житті по одному. Але коли візьмемося до них по одному нараз та ще візьмемося солідарно з охотою, то всі їх ми переведемо в житті в ювілейному році!

Берімся всі дружно до праці! Волинське.

ВСЕУКРАЇНСЬКА ХУДОЖНЯ ВИСТАВА "ДЕСЯТЬ РОКІВ ЖОВТНЯ" В КИЇВІ.

5-го лютого в Києві відкрилася всеукраїнська художня вистава "10 років Жовтня". У виставі беруть участь митці всієї України, митці всіх художніх напрямків від натуралізму до найновіших течій в мистецтві. Разом на виставі буде репрезентовано близько 4.000 експонатів.

Вистава в Києві триватиме півтора місяця, а далі віде до Одеси і Дніпропетровська.

КРОВАВІ ЗИСКИ ВЛАСНИКІВ КОПАЛЕНЬ ЗОЛОТА.

Читаю робітничо-фермерської преси, вже відомо, що 10. лютого ц.р. в Голінджер майні в Тіміас, Онт., вибух вогонь, наслідком якого загинуло 39 робітників.

Про причину вогню ще не відомо, та здається, що крім компанії, яка оперує тою майною, ніхто не буде знати про дійсну причину згаданого трагедії. Звісно, що пані представителі справу так, нібито не їх вина, що стався такий випадок.

І дивно, що в такий трагічний час, коли не видобуто ще жертв з майні, коли ридать рідня погнаних майнерів, президент "Голінджер Консолідейтед", мр. Тіміас, подає звіт в "Ді Ситизен" про зиск згаданої компанії за минулих 5 років.

Мр. Тіміас, між іншим, говорить, що від часу його урядовання, як президента, було випродуковано металів на суму \$68,800,000. Це гарна цифра.

Попередньо вже писалося на сторінках "У.Р.В." про ту раціоналізацію, яку переводили майновласники в Тіміас за минулих кілька років. Писалося й про те, як в наслідок тої раціоналізації, трапляються з часта нещасні випадки. Робітників мусить виконувати тепер 2 або 3 функції, де попередно був робітник для кожної окремої роботи.

Та це вийшло на користь компанії. Коли поглянемо на цифри, як збільшувалася продукція за минулих кілька років, то стане ясно, чому збільшувалася нещасливі випадки.

Дальше мр. Тіміас каже, що: "збільшення продукції до 8,000 тонн денно буде докідна фактом в найбільшій будучині".

Ось як збільшувалася продукція від 1923 року:

Рік	денно тонн	вартість продукції
1923	3,764	\$10,446,412
1924	4,559	13,429,226
1925	5,317	15,786,405
1926	5,295	14,780,636
1927	6,000	14,400,000

На протязі того часу число робітників значно зменшилося.

Дальше "Ді Ситизен" говорить, що "Голінджер Консолідейтед" мала за минулий рік найбільше зисків за всі роки свого існування. Кошти продукції знижені до мінімуму. Це, каже, образець великого

добробуту і є вигляд, що дивіденди будуть постійно збільшуватися.

Отак чваняться капіталісти своїми зисками тоді, коли в їх майні лежить 39 трупів, коли риданням нема границі, коли в їх місцевості знаходяться десятки сухітників. Це вершок звірського почування паразита-капіталіста.

Дальше та газета говорить, що згадана компанія випродукувала металів від початку свого існування на суму \$130,000,000, а чистого зиску за той час було \$43,000,000. В додатку до цього, заплачено кілька мільйонів доларів за спорудження, себто заплачено всі кошти на збудування підприємства, а також створено великий резервний фонд.

Зі сказаного повище видно, що визиск робітників в Голінджер майні перейшов всяку границю. Майже одна половина видобутого багатства опиняється в кишенях шероців.

В тій газеті говориться також про зізнання одного робітника, який заявив, що всі випадки як: кусники гнітнів, просяклого гліцерину паперу, трачиння і скринки від динаміту, скидують за минулих кілька років у старий вироблений "стоп" (порожнє місце, з якого вибрано руду). Такого горючого матеріалу було наскладано там стільки, що він не помістився-б на 900 вагонів.

Після майнерського закону, такий горючий матеріал не повинно-б скидувати в майні. Але для компанії танше скидати такі відпадки в майні, ніж вивозити їх на двір.

Той трагічний випадок в Тіміас є тільки одним зі сотень, які трапляються на американському континенті кожного року. І таке нещастя буде продовжуватися доти, доки буде існувати теперішній лад визиску, доки зиски капіталістів стоятимуть вище життя людини.

А щоб усунути такий несправедливий лад, то робітникам треба організуватися.

Думаю, що той трагічний випадок повинен заставити робітників в Тіміас подумати про трейд-юнію. В тій місцевості вже давно створено відділ Майн Воркерс Юніон оф Канада, але до цього часу місцеві робітники відносилися байдужо до організації.

Д.Б.

ПІД РУМУНСЬКИМ ЧОБОТОМ.

(10-річчя окупації Бесарабії.)

В січні ц.р. минуло 10 літ з того часу, коли румунська війська заняли Бесарабію. Було це "тимчасове" заняття, аби забезпечити доставку поживи для румунської і російської армії на румунському фронті, яке відтак перемінилося в "добровільну" прилучення Бесарабії до румунської "матеріної" землі.

Цього прилучення, чи "самоозначення" доконав Сафтул Церій, штучно і наємно створений орган з Молдаван, котрий, по вмашемованню румунських військ до Бесарабії, проголосив 24. січня 1918 р. Бесарабію спершу автономною республікою, 27. березня того-ж року прилучив Бесарабію до Румунії як автономну провінцію, а шойно 25. листопада т.р. проголошено цілковите злиття Бесарабії з Румунією, зрезигнувавши з її автономії. Цей злуки доканоно по мимому протесту масової організації союзу селян, яка обняла 85% всього населення, помімо протесту заступників національних меншостей. Депутатів, що вперто протиставились злуці, розстріляно, а їх тіла вкинено в Дністер.

Населення Бесарабії нероздільно до злиття краю румунським військом вже тоді, коли заняття мало бути лише тимчасовим, а коли "злука" Бесарабії з Румунією стала доконаним фактом, ціла Бесарабія повстала проти неї. В часі численних повстань, які криваво здавлено при допомозі війська заняли Бесарабію. Було це "тимчасове" заняття, аби забезпечити доставку поживи для румунської і російської армії на румунському фронті, яке відтак перемінилося в "добровільну" прилучення Бесарабії до румунської "матеріної" землі.

Цього прилучення, чи "самоозначення" доконав Сафтул Церій, штучно і наємно створений орган з Молдаван, котрий, по вмашемованню румунських військ до Бесарабії, проголосив 24. січня 1918 р. Бесарабію спершу автономною республікою, 27. березня того-ж року прилучив Бесарабію до Румунії як автономну провінцію, а шойно 25. листопада т.р. проголошено цілковите злиття Бесарабії з Румунією, зрезигнувавши з її автономії. Цей злуки доканоно по мимому протесту масової організації союзу селян, яка обняла 85% всього населення, помімо протесту заступників національних меншостей. Депутатів, що вперто протиставились злуці, розстріляно, а їх тіла вкинено в Дністер.

Населення Бесарабії нероздільно до злиття краю румунським військом вже тоді, коли заняття мало бути лише тимчасовим, а коли "злука" Бесарабії з Румунією стала доконаним фактом, ціла Бесарабія повстала проти неї. В часі численних повстань, які криваво здавлено при допомозі війська заняли Бесарабію. Було це "тимчасове" заняття, аби забезпечити доставку поживи для румунської і російської армії на румунському фронті, яке відтак перемінилося в "добровільну" прилучення Бесарабії до румунської "матеріної" землі.

лені податками й хабарництвом, урядують демонстрації і страйки. В краю панують тифус і шкорбут.

Школи національних меншин, а в тім числі і українські, позамикані, в них вільно говорити лише по румунськи й тому вислід науки серед румунських дітей рівняється нулі. Аналіфазетизм шириться в страшний спосіб.

Так виглядає Бесарабія в десятиліття її окупації. До цього стану довела її влада румунських бояр. Тож не дивно, що навіть румунський посол Александров, при нагоді обговорювання Бесарабії, сказав: Бесарабія, колиб лише могла, прилучиться до якої-небудь держави, аби лишень не до Румунії. А в Бесарабії живе й український нарід.

ЗАМІТКИ.

Нові плани для "освободження" України.

Гром. Григорій (Гр. Наш), описуючи "всю правду" своєї контр-революційної групи в 7-ім ч. "К. Ф.", підкреслює багато разів, що він і його брати бажають лише мирним способом провадити боротьбу для "освободження" України.

Гр. Наш видно переконався з власного досвіду, що війна не поплучується. Отже тепер провадить "мирну" боротьбу через Шаповалів університет.

Все-ж Гр. Наш хоч тілом і душою є за "освободження" України мирною боротьбою, однак значає в своїй довгезній статті, що коли не можна буде "освободити" Україну мирним способом, тоді треба братися й до збройної боротьби. А щоби таку збройну боротьбу за "освободження" України можна перевести успішно, або простими словами — щоби можна освободити Україну від селянсько-робітничої влади, то Гр. Наш пропонує ось таке:

"Нам треба, щоб не тільки група Чернова увійшла в "Соц. Лігу", а найбільше Москвою, які визнають самостійну Україну: нам треба, щоб і Польщі, а Чехи, й Румунії й інші народи туди вступили і разом з нами виступили проти тих урядів, які насильством розпоряджаються на українських землях..."

Польщі, Чехи і Румунії мали-б вступити до шаповалівського університету українська географія не така, якої вчать в інших школах та університетах.

Польщі, Чехи і Румунії! Проти яких урядів мали-б виступати?

Видно, що на шаповалівським університеті українська географія не така, якої вчать в інших школах та університетах.

Тим, що пишуть драми.

Тепер такий час, що всю революційну діяльність. В мистецтві наступила також велика революція, але вона ще не доведена до своєї мети.

Дотепер було так, що в кожній штучній головній ролі грає одна особа, а дії найбільше. Решта — це лише "прикраса сцени". А до тої "прикраси" дуже тяжко доставати "аматорів". Шо ім лише "прикрашувати", а нічого не говорити, або говорити лише кілька слів? "Шкода характеризуватися до так малих ролей".

Треба писати драми, комедії, оперетки і інші штуки так, щоби в тих штуках, як виступає навіть п'ятьдесят аматорів, всі були героями, страдниками, молодими, гарними, щоби всі співали, співали від відслонення до закриття сцени, всі однаково говорили, словом — щоби ролі були однакові для всіх аматорів і аматорок.

Це хай собі згадують всі ті, що від тепер будуть починали писати нові штуки.

Такий "скім" піддержать всі українські режисери в Америці.

Також всі аматори і аматорки, які до цієї пори були лише "прикрасою" сцени. "Головні" аматори і аматорки можливо будуть проти цього "скіму", бо ім "урветься", але таких мало. Більшість за ним. Я певний цього.

Драпака.